

Kommunernes Størrelse Februar 1890.

En Sammenstilling

ved

Cand. polit. **Thorvald Kornerup.**

Som Bilag til Lovforslaget om en forandret Fordeling af Folketingsvalgkredsene, fremsat i Folketinget den 10. Jan. d. A., findes i Rigsdagstidende Tillæg A. Spalte 3274—3316 en Fortegnelse over samtlige de i Februar 1890 eksisterende Kommuner her i Landet med Angivelse af deres Indbyggerantal ved sidste Folketælling. Henregnes Handelspladserne til Bykommunerne, bliver Antallet af Sognekommuner (indbefattet de uselvstændige Kommuner: Købstædernes Landdistrikter) ialt 1098, hvortil kommer de 7 Præstegæld paa Færøerne. Efter Størrelse fordele disse Kommuner sig saaledes:

Amt	under 200	200—500	500 1000	1000—1500	1500—2000	2000—2500	2500—3000	3000—4000	4000—10000	10000 el. over	Antal Sognekommuner ialt
Københavns	1	3	8	18	9	2	-	2	4	1	48
Frederiksborg	1	4	11	10	9	3	2	2	2	-	44
Holbæk	-	1	11	20	13	8	4	-	-	-	57
Sorø	2	5	16	17	16	3	-	-	-	-	59
Præstø	3	9	15	22	8	8	2	1	1	-	69
Bornholm	2	1	3	6	1	5	-	-	-	-	18
Maribo	1	4	25	20	10	5	2	-	-	-	67
Svendborg	1	4	19	22	13	9	3	-	-	-	71
Odense	-	9	24	24	15	3	3	1	-	-	79
Øerne..	11	40	132	159	94	46	16	6	7	1	512

Kommunernes Størrelse Februar 1890.

En Sammenstilling

ved

Cand. polit. **Thorvald Kornerup.**

Som Bilag til Lovforslaget om en forandret Fordeling af Folketingsvalgkredsene, fremsat i Folketinget den 10. Jan. d. A., findes i Rigsdagstidende Tillæg A. Spalte 3274—3316 en Fortegnelse over samtlige de i Februar 1890 eksisterende Kommuner her i Landet med Angivelse af deres Indbyggerantal ved sidste Folketælling. Henregnes Handelspladserne til Bykommunerne, bliver Antallet af Sognekommuner (indbefattet de uselvstændige Kommuner: Købstædernes Landdistrikter) ialt 1098, hvortil kommer de 7 Præstegæld paa Færøerne. Efter Størrelse fordele disse Kommuner sig saaledes:

Amt	under 200	200—500	500 1000	1000—1500	1500—2000	2000—2500	2500—3000	3000—4000	4000—10000	10000 el. over	Antal Sognekommuner ialt
Københavns	1	3	8	18	9	2	-	2	4	1	48
Frederiksborg	1	4	11	10	9	3	2	2	2	-	44
Holbæk	-	1	11	20	13	8	4	-	-	-	57
Sorø	2	5	16	17	16	3	-	-	-	-	59
Præstø	3	9	15	22	8	8	2	1	1	-	69
Bornholm	2	1	3	6	1	5	-	-	-	-	18
Maribo	1	4	25	20	10	5	2	-	-	-	67
Svendborg	1	4	19	22	13	9	3	-	-	-	71
Odense	-	9	24	24	15	3	3	1	-	-	79
Øerne..	11	40	132	159	94	46	16	6	7	1	512

Amt	Antal Sogne-										Kommuner ialt
	under 200	200—500	500—1000	1000—1500	1500—2000	2000—2500	2500—3000	3000—4000	4000—10000	10000 el. over	
Vejle	1	4	12	26	13	8	-	-	-	-	64
Aarhus	1	4	14	23	17	7	4	1	-	-	71
Randers	2	2	25	23	18	4	-	-	-	-	74
Aalborg	1	3	25	16	9	6	3	1	-	-	64
Hjørring	2	2	9	9	12	9	7	1	2	-	53
Thisted	-	4	17	18	9	2	2	-	-	-	52
Viborg	1	4	22	38	6	4	1	-	-	-	76
Ringkøbing	2	8	28	23	12	5	2	-	-	-	80
Ribe	-	10	12	10	8	8	1	2	1	-	52
Færø	3	-	2	1	2	-	1	1	-	-	7
Jylland m. m.	10	41	166	187	106	53	21	6	3	-	593
Danmark.	21	81	298	346	200	99	37	12	10	1	1105

Samlede i større Grupper fordele Kommunerne sig som i nedenstaaende Tabel angivet, hvor Københavns, Frederiksberg og Holbæk Amter (med Samsø) betegnes ved Nord-Sjælland, Sorø og Præstø Amter (med Møn) ved Syd-Sjælland, samt for Jyllands Vedkommende: Vejle, Aarhus og Randers Amter ved S.-Ø.-Jylland, Aalborg, Hjørring og Thisted Amter ved N.-Jylland, Viborg, Ringkøbing og Ribe Amter ved S.-V.-Jylland.

	Antal Sognekommuner					Procent			
	under 1000	1000—2000	2000—4000	4000 el. over	Ialt	under 1000	1000—2000	2000—4000	4000 el. over
N.-Sjælland	40	79	23	7	149	27	53	15	5
S.- —	50	63	14	1	128	39	49	11	1
Bornholm	6	7	5	-	18	33	39	28	-
Lolland-Falster	30	30	7	-	67	45	45	10	-
Fyn	57	74	19	-	150	38	49	13	-
Øerne.	183	253	68	8	512	35½	49½	13½	1½

	Antal Sognekommuner					Procent			
	under 1000	1000—2000	2000—4000	4000 el. over	Ialt	under 1000	1000—2000	2000—4000	4000 el. over
S.-Ø.-Jylland.....	65	120	24	-	209	31	57	12	-
N.- —	63	73	31	2	169	37	43	19	1
S.-V.- —	87	97	23	1	208	42	47	11	-
Færøerne	2	3	2	-	7	-	-	-	-
Jylland m. m...	217	293	80	3	593	36½	49½	13½	½
Danmark..	400	546	148	11	1105	36	49½	13½	1

Ialt 100 pCt.

Halvdelen af samtlige Sognekommuner havde altsaa fra 1000 til 2000 Indbyggere i 1890, en Syvendedel over 2000. Imellem Jylland og Øerne som Helhed er Fordelingen væsentlig ens, kun at der findes flere Sognekommuner med over 4000 Indbyggere i Nord-Sjælland end i hele det øvrige Land. Indenfor Øerne har Nord-Sjælland forholdsvis flest store Kommuner, Lolland-Falster forholdsvis flest smaa (under 1000 Indbyggere). Indenfor Jylland findes flest store Kommuner i de sydøstlige Amter — flest smaa i de sydvestlige; men iøvrigt er Forskellighederne ingenlunde særdeles store, idet smaa og store Kommuner fordele sig gennemgaaende temmelig ensartet.

Dette har blandt andet sin Grund i, at i de svagere befolkede Egne ere ikke blot Sognene større i Areal, men Kommunerne dannes der hyppigere af 2 eller 3 Sogne. Dette sidste Forhold belyses af nedenstaaende Tabel over Antallet af Kommuner, der bestaar af 1, 2 eller 3 Sogne:

Amt	Antal Kommuner				Antal Sogne	Antal Kommuner				Antal Sogne
	1 Sogn	2 Sogne	3 Sogne	Ialt		1 Sogn	2 Sogne	3 Sogne	Ialt	
København	18	30	-	48	78	76	72	1	149	223
Frederiksborg	26	17	1	44	63					
Holbæk	32	25	-	57	82					
Sorø	31	28	-	59	87	81	47	-	128	175
Præstø	50	19	-	69	88					
Bornholm	-	-	-	-	-	17	1	-	18	19
Maribo	-	-	-	-	-	40	25	2	67	96
Svendborg	48	23	-	71	94	98	52	-	150	202
Odense	50	29	-	79	108					
Øerne..						312	197	3	512	715
Vejle	43	21	-	64	85	86	112	11	209	343
Aarhus	24	39	8	71	126					
Randers	19	52	3	74	132					
Aalborg	26	29	9	64	111	65	88	16	169	289
Hjørring	25	27	1	53	82					
Thisted	14	32	6	52	96	95	90	23	208	344
Viborg	18	39	19	76	143					
Ringkøbing	49	28	3	80	124					
Ribe	28	23	1	52	77					
Jylland..						246	290	50	586	976
Danmark uden Fær- øerne						558	487	53	1098	1691

Medens paa Øerne Sognekommunernes Antal udgjorde 72 pCt. af Sogdenes Antal, var i Jylland det tilsvarende pCt.-Tal: 60. Særlig i Randers, Thisted og Viborg Amter ere Kommunerne hyppigt dannede ved Sammenlutning af flere Sogne.

Over eller hened 3000 Indbyggere havde følgende Sognekommuner:

Taarby (Københ. Amt)	16924	Jerne-Skads-Esbjerg	5781
Gentofte (do.)	7449	Brønshøj-Rødovre (Kbh.)	5672
Tikøb-Hornbæk-Hellebæk	6733	Lyngby (do.)	5416
Dronninglund (Hjørr.)	6564	Asminderød-Grønholt(Frb.)	5179

Faxe-Hylleholt (Præstø).. 4516	Hjarup-Vamdrup (Ribe).. 3158
Hvidovre med Valby..... 4350	Birkerød (Frbg.)..... 3153
Albæk-Voer (Hjørr.).... 4116	St. Jørgensbjerg (Kbh.).. 3135
Aaby-Birsted (Aalb.)..... 3966	Søllerød (do.)..... 3122
Odder (Aarh.)..... 3670	Gjerlev-Draaby (Frbg.)... 3118
Vissenbjerg (Odense).... 3381	(Østerø paa Færøerne)... 3008
Føvling-Holsted (Ribe) .. 3316	Herning (Ringk.)..... 2935
Herfølge-Sædder (Præstø) 3268	Højby (Holb.)..... 2929
Flade-Gjærum (Hjørr.)... 3159	Vrejlev-Hæstrup (Hjørr.). 2906

De mindste Sognekommuner vare:

blandt de selvstændige Kommuner:	blandt de uselvstændige Kommuner:
Gudum (Sorø)..... 193	Næstved St. Peders Landdistr. 68
Elev (Aarhus)..... 191	Viborg Graabrødre do..... 53
Øen Anholt (Randers).... 174	Skelskør Købstads do..... 40
Øen Veng (Ringk.)..... 116	Vejle Købstads do... .. 37
Øen Egholm (Aalborg).... 115	Ringkøbing Købstads do... 27
Øen Hirtsholmen (Hjørr.) . 103	Roskilde Domkirkes Sogns do. 23

De øvrige Kommuner under 200 Indbyggere ere alle uselvstændige. — Købstæderne og Handelspladserne fordele sig efter Størrelse saaledes:

	under 1000	1—2000	2—3000	3—4000	4—6000	6—10000	over 10000	Ialt
N.-Sjælland.....	-	3	-	4	-	1	2	10
S.- —	-	4	2	1	2	1	-	10
Bornholm.....	1	3	1	-	-	1	-	6
Lolland-Falster.....	-	4	1	-	-	2	-	7
Fyn.....	-	2	1	4	1	2	1	11
Øerne..	1	16	5	9	3	7	3	44
S.-Ø.-Jylland.....	1	1	3	-	1	2	4	12
N.- —	-	4	1	1	2	1	1	10
S.-V.- —	-	-	2	2	2	1	-	7
Færøerne.....	-	1	-	-	-	-	-	1
Jylland m. m...	1	6	6	3	5	4	5	30
Danmark..	2	22	11	12	8	11	8	74

Om de enkelte Købstæders Størrelse henvises til Natøk. Tidssk. 1890, 3. Hefte.